

BROSZURA INFORMACYJNA MiFID IPOPEMA SECURITIES S.A.

I. OGÓLNE INFORMACJE O MiFID

MiFID (ang. Markets in Financial Instruments Directive) to zbiór regulacji w sprawie rynków instrumentów finansowych. Ustanawia jednolite ramy prawne dotyczące świadczenia usług przez firm inwestycyjne oraz instytucje kredytowe na terytorium Unii Europejskiej.

W dniu 3 stycznia 2018 r. zaczęły obowiązywać nowe przepisy wykonawcze tzw. pakietu MiFID II, obejmujące Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy.

Główny cel MiFID to zagwarantowanie wystarczającego poziomu ochrony inwestycyjnej, uczciwej konkurencji w sektorze finansowym, ujednoczenie zasad obrotu, rozliczeń i raportowania w skali UE oraz zapewnienie przejrzystości funkcjonowania banków oraz firm inwestycyjnych na rynkach instrumentów finansowych w UE. Wymogami MiFID objęte są poszczególne instrumenty finansowe, takie jak: akcje, obligacje, instrumenty rynku pieniężnego, instrumenty pochodne, jak również jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych. Wymogi dotyczą także usług inwestycyjnych, w tym usługi zarządzania portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba papierów wartościowych na zlecenie oraz usługi doradztwa inwestycyjnego i powiernictwa papierów wartościowych.

II. INFORMACJE DOTYCZĄCE IPOPEMA SECURITIES S.A. I ŚWIADCZONYCH USŁUG

Poniższe informacje dotyczące IPOPEMA Securities S.A. oraz świadczonych usług, przekazywane są Klientowi na podstawie art. 47 Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy („Rozporządzenie”):

1. NAZWA I ADRES FIRMY INWESTYCYJNEJ ORAZ DANE POZWALAJĄCE NA BEZPOŚREDNI KONTAKT KLIENTA Z FIRMA INWESTYCYJNA

IPOPEMA Securities S.A.
ul. Próżna 9, 00-107 Warszawa
tel. +48 (22) 236-92-00
fax. +48 (22) 236-92-82
e-mail: ipopema@ipopema.pl
www.ipopemasecurities.pl

IPOPEMA Securities S.A. jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS 0000230737.

2. JĘZYKI, W KTÓRYCH KLIENT MOŻE KONTAKTOWAĆ SIĘ Z FIRMA INWESTYCYJNA I OTRZYMYWAĆ OD FIRMY INWESTYCYJNEJ DOKUMENTY I INNE INFORMACJE

Językiem oficjalnym w komunikacji IPOPEMA Securities S.A. z Klientami jest język polski. Wszelkie dokumenty i przekazywane informacje sporządzane będą w tym języku. Na wyraźne życzenie Klienta lub potencjalnego Klienta, możliwe jest przygotowanie dokumentów i informacji w języku angielskim.

3. SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ KLIENTA Z FIRMA INWESTYCYJNA, A W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, PRZEKAZYWANIA ZLECEŃ DO FIRMY INWESTYCYJNEJ

Klient może kontaktować się z IPOPEMA Securities S.A.:

- drogą listowną – pod wskazanym w punkcie 1 powyżej adresem, lub

- telefonicznie – pod numerem telefonu: +48 (22) 236-92-00, lub
- faksem – pod numerem faksu: +48 (22) 236-92-82, lub
- za pośrednictwem poczty elektronicznej: ipopema@ipopema.pl.

W przypadku usług, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 lub 2 Ustawy o Obrocie, zlecenia mogą być przekazywane do IPOPEMA Securities S.A. na piśmie oraz za pomocą telefonu, telefaksu, elektronicznego systemu do składania zleceń, poczty elektronicznej lub innych środków technicznych, w zależności od ustaleń w umowie z Klientem lub Regulaminie świadczenia usług maklerskich stanowiącym część tej umowy.

4. ZEZWOLENIE NA DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKĄ

IPOPEMA Securities S.A. (zwana również „Firmą Inwestycyjną”) prowadzi działalność maklerską na podstawie (i) zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych i Giełd (obecnie: Komisja Nadzoru Finansowego) z dnia 30 czerwca 2005 r., (ii) zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 28 czerwca 2010 r. oraz (iii) zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 kwietnia 2014 r., w następującym zakresie:

1. przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
2. wykonywania zleceń, o których mowa w ust. 1 powyżej, na rachunek dającego zlecenie,
3. nabywania lub zbywania na własny rachunek instrumentów finansowych,
4. doradztwa inwestycyjnego,
5. oferowania instrumentów finansowych,
6. świadczenia usług w wykonaniu zawartych umów o gwarancję emisji lub zawierania i wykonywania innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe,
7. przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenia rachunków pieniężnych,
8. doradztwa dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią,
9. sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych,
10. wymiany walutowej, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską w zakresie wskazanym w art. 69 ust. 2 Ustawy o obrocie.
11. doradztwa i innych usług w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw,
12. świadczenia usług dodatkowych związanych z umową o gwarancję emisji.

IPOPEMA Securities S.A. podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, której Urząd mieści się pod adresem: ul. Piłkna 20, 00-549 Warszawa (skr. poczt. 419).

5. CHARAKTER, CZĘSTOTLIWOŚĆ I TERMINY SPRAWOZDAŃ Z WYKONANIA USŁUGI, KTÓRĄ FIRMA INWESTYCYJNA MA ŚWIADCZYĆ NA RZECZ KLIENTA ZGODNIE Z ART. 25 UST. 6 DYREKTYWY 2014/65/UE

1. Wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego Zlecenie.
IPOPEMA przygotowuje i przekazuje Klientom na trwałym nośniku raport dotyczący wykonania zleceń niezwłocznie po wykonaniu zleceń, nie później niż do dnia następującego pod dniem w którym zlecenie zostało wykonane.
2. Przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.
IPOPEMA przygotowuje i przekazuje Klientom na trwałym nośniku raport dotyczący przyjmowania i przekazywania zleceń niezwłocznie po przyjęciu zlecenia, nie później niż do dnia następującego pod dniem w którym zlecenie zostało przyjęte.
3. Przechowywanie lub rejestrowanie instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów i rachunków zbiorczych, oraz prowadzenia rachunków pieniężnych.

IPOPEMA przygotowuje i przekazuje Klientom na trwałym nośniku raport dotyczący przechowywanych lub rejestrowanych aktywów raz na kwartał kalendarzowy, niezwłocznie po zakończeniu kwartału.

4. Doradztwo inwestycyjne.

IPOPEMA przygotowuje i przekazuje Klientom na trwałym nośniku raport dotyczący świadczenia usługi doradztwa portfelowego z częstotliwością i w terminie określonym umową.

Raporty związane z pozostałymi usługami maklerskimi świadczonymi przez IPOPEMA Securities S.A. są przekazywane zgodnie z postanowieniami umowy o świadczenie danej usługi maklerskiej.

Raz do roku IPOPEMA Securities S.A. przekazuje klientowi, na trwałym nośniku, informację o kosztach i powiązanych opłatach ex post związanych ze świadczoną usługą w ujęciu wartościowym i procentowym, które zostały zrealizowane w okresie za który przekazywana jest informacja oraz informację przedstawiającą ex post skumulowany wpływ całkowitych kosztów na zwrot inwestycji Klienta, zrealizowanych w okresie za który jest przekazywana informacja.

6. SKRÓTOWY OPIS KROKÓW PODEJMOWANYCH PRZEZ FIRMĘ INWESTYCYJNĄ W CELU ZAPEWNIENIA OCHRONY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH LUB FUNDUSZY KLIENTÓW DLA KTÓRYCH FIRMA INWESTYCYJNA PRZECHOWUJE LUB REJESTRUJE INSTRUMENTY FINANSOWE LUB FUNDUSZE KLIENTA, W TYM SKRÓCONE INFORMACJE NA TEMAT WSZELKICH SYSTEMÓW REKOMPENSAT LUB GWARANCJI DEPOZYTOWYCH

IPOPEMA Securities S.A. jest członkiem obowiązkowego systemu rekompensat prowadzonego przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych („System rekompensat KDPW”), którego celem jest ochrona aktywów Klientów.

Aktywa Klienta znajdujące się na rachunkach papierów wartościowych zabezpieczone są w ramach Systemu rekompensat KDPW do równowartości 3000 Euro w 100% oraz 90% nadwyżki ponad kwotę 3000 Euro, jednak nie więcej niż do równowartości 22000 Euro.

Klient upoważniony jest do uzyskania ww. kwoty z systemu rekompensat w przypadku, gdy:

- (a) zostanie ogłoszona upadłość Firmy Inwestycyjnej,
- (b) zostanie prawomocnie oddalony wniosek o ogłoszenie upadłości ze względu na to, że majątek Firmy Inwestycyjnej nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania,
- (c) Komisja Nadzoru Finansowego stwierdzi, że Firma Inwestycyjna z powodów czysto związanych z sytuacją finansową nie jest w stanie wykonać ciężących na niej zobowiązań wynikających z roszczeń Klientów i nie jest możliwe ich wykonanie w najbliższym czasie.

IPOPEMA zapisuje aktywa swoich klientów na rachunkach instrumentów finansowych i rachunkach pieniężnych prowadzonych w sposób pozwalając na jednoznaczne określenie osób, którym przysługują prawa z instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych.

W KDPW prowadzone są konta podmiotowe, odzwierciedlające stan posiadania instrumentów finansowych dla transakcji zawieranych w walucie PLN. Dla transakcji zawieranych w innych walutach niż PLN, przy użyciu platformy

Środki pieniężne klientów przechowywane są:

- (a) w wybranych bankach nadzorowanych przez lokalnego regulatora w państwie członkowskim oraz prowadzących działalność w oparciu o lokalne przepisy regulatora (Prawo bankowe),
- (b) na oddzielnie prowadzonych rachunkach w zakresie rynku terminowego, oraz na rachunkach zbiorczych – w zakresie rynku kasowego i rynku terminowego dla transakcji zawieranych na platformie JP Morgan Securities Ltd.

Firma Inwestycyjna współpracuje z innymi przedsiębiorstwami inwestycyjnymi prowadzącymi działalność inwestycyjną i świadczącymi usługi inwestycyjne za granicą („Zagraniczny Broker”) oraz z zagranicznymi bankami depozytariuszami („Zagraniczny Bank Depozytariusz”), które świadczą dla Firmy Inwestycyjnej odpowiednio usługi w zakresie dotyczącym obsługi zleceń, mających za przedmiot instrumenty finansowe notowane w zagranicznych miejscach wykonania, oraz w zakresie przechowywania tych instrumentów finansowych. Z powyższą współpracą związane jest ryzyko

utrzymania ciągłości działalności powyższych instytucji – ryzyko ogłoszenia upadłości lub likwidacji tych instytucji.

Firma Inwestycyjna informuje, iż przy wyborze Brokera Zagranicznego oraz Zagranicznego Banku Depozytariusza, z którego usług korzysta, dochowała należytej staranności w celu zapewnienia ochrony interesów Klienta. Firma Inwestycyjna ponosi odpowiedzialność z tytułu wyboru Brokera Zagranicznego oraz Zagranicznego Banku Depozytariusza, o ile wybór ten nie został dokonany przez Klienta.

Firma Inwestycyjna może przechowywać instrumenty finansowe Klienta detalicznego na rachunku zbiorczym (typu *Omnibus Account*), prowadzonym przez Firmę Inwestycyjną lub inne przedsiębiorstwo inwestycyjne. Powyższa sytuacja nie stwarza ryzyka niemożności wyodrębnienia takich instrumentów finansowych od instrumentów własnych przedsiębiorstwa inwestycyjnego lub Firmy Inwestycyjnej w związku z prowadzonymi przez Firmę Inwestycyjną rejestrem praw do zagranicznych instrumentów finansowych oraz rejestrem zagranicznych instrumentów finansowych. Na rachunku typu *Omnibus Account*, prowadzonym przez Zagranicznego Brokera, znajdują się wyłącznie instrumenty finansowe Klientów Firmy Inwestycyjnej. W przypadku konieczności przechowywania własnych instrumentów finansowych Firmy Inwestycyjnej na rachunku prowadzonym przez Zagranicznego Brokera, Firma Inwestycyjna otworzy dla tych instrumentów finansowych odrębny rachunek.

W przypadku gdy ze względu na przepisy prawa obowiązującego w państwie, na którego terytorium mają być przechowywane instrumenty finansowe lub środki pieniężne Klienta, nie jest możliwe przechowywanie lub rejestrowanie aktywów Klienta odrębnie od aktywów Firmy Inwestycyjnej, Brokera Zagranicznego lub Zagranicznego Banku Depozytariusza, Firma Inwestycyjna informuje o tym Klientów. Powierzenie instrumentów finansowych lub środków pieniężnych Klienta do przechowywania przez taki podmiot możliwe jest pod warunkiem wyrażenia przez Klienta pisemnej zgody na powierzenie.

Zasady świadczenia usług przez Zagranicznego Brokera oraz Zagraniczny Bank Depozytariusza, w tym prowadzenie rachunków, na których zapisywane są instrumenty finansowe Klientów, mogą podlegać przepisom prawa kraju, w którym Zagraniczny Broker lub Zagraniczny Bank Depozytariusz prowadzi swoją działalność. Oznacza to, że prawa Klienta Firmy Inwestycyjnej mogą być uregulowane w sposób odmienny od regulacji obowiązujących w Polsce.

7. DZIAŁANIE ZA POŚREDNICTWEM AGENTA FIRMY INWESTYCYJNEJ

W przypadku usług, o których mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1, 2 lub 5 Ustawy o Obrocie, usługi maklerskie mogą być świadczone za pośrednictwem Agentów Firmy Inwestycyjnej – w sposób i w zakresie wskazanym w danym regulaminie świadczenia usług maklerskich oraz umowie zawartej pomiędzy IPOPEMA Securities S.A. a agentem. Aktualna lista agentów Firmy Inwestycyjnej znajduje się na stronie internetowej IPOPEMA Securities S.A. w zakładce: klient indywidualny / Agent.

8. WSKAZANIE SZCZEGÓŁOWYCH ZASAD ŚWIADCZENIA USŁUG

Szczegółowe zasady świadczenia usług są zawarte w regulaminie świadczenia usług maklerskich¹.

9. WSKAZANIE PODSTAWOWYCH ZASAD ZAŁATWIANIA PRZEZ FIRMĘ INWESTYCYJNĄ SKARG KLIENTÓW SKŁADANYCH W ZWIĄZKU ZE ŚWIADCZONĄ USŁUGĄ MAKLERSKĄ

Zasady załatwiania przez firmę inwestycyjną skarg Klientów są zawarte w regulaminie świadczenia usług maklerskich.

10. WSKAZANIE PODSTAWOWYCH ZASAD POSTĘPOWANIA FIRMY INWESTYCYJNEJ W PRZYPADKU POWSTANIA KONFLIKTU INTERESÓW

Zasady postępowania IPOPEMA Securities S.A. w przypadku powstania konfliktu interesów zostały określone w „Polityce w zakresie zarządzania konfliktem interesów w IPOPEMA Securities S.A.”, która została opublikowana na stronie internetowej IPOPEMA Securities S.A.

¹ Regulamin świadczenia usług maklerskich - pojęcie odnosi się do poszczególnych regulaminów dotyczących świadczenia danej usługi maklerskiej.

11. WSKAZANIE KOSZTÓW I OPŁAT W ZWIĄZKU Z USŁUGĄ MAKLERSKĄ

Z tytułu świadczenia danych usług maklerskich, Klient będzie ponosił na rzecz IPOPEMA Securities S.A. wynagrodzenie na zasadach określonych w umowie zawieranej z Klientem o świadczenie tych usług, w tym w odpowiedniej Tabeli opłat i prowizji.

Klient może ponosić koszty związane z prowadzeniem przez podmioty trzecie rachunku papierów wartościowych i rachunku pieniężnego służącego do jego obsługi, a także koszty związane z zawieraniem transakcji za pośrednictwem ww. podmiotu. Poza kosztami wskazanymi w umowie Klient może ponieść dodatkowe koszty z tytułu korzystania z usług nieuregulowanych umową maklerską.

12. UJAWNIEŃ NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY UE 2019/2088 Z DNIA 27 LISTOPADA 2019 R. W SPRAWIE UJAWNIAŃ INFORMACJI ZWIĄZANYCH ZE ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJEM W SEKTORZE USŁUG FINANSOWYCH („ROZPORZĄDZENIE SFDR”)

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Rozporządzenia SFDR, Doradcy finansowi (w tym firmy inwestycyjne świadczące usługę doradztwa finansowego) przed zawarciem umowy ujawniają opis następujących elementów:

- a) sposób, w jaki ryzyka dla zrównoważonego rozwoju są wprowadzane w świadczonych przez nich usługach doradztwa inwestycyjnego lub ubezpieczeniowego; oraz
- b) wyniki oceny prawdopodobnego wpływu ryzyk dla zrównoważonego rozwoju na zwrot z tytułu produktów finansowych, w odniesieniu do których doradzają.

W przypadku gdy doradcy finansowi uznają, że ryzyka dla zrównoważonego rozwoju są nieznaczące, opis elementów, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmuje jasne i zwięzłe wyjaśnienie przyczyn uznania tych ryzyk za nieznaczące.

Zgodnie z art. 2 pkt 22 Rozporządzenia SFDR "ryzyko dla zrównoważonego rozwoju" oznacza sytuację lub warunki środowiskowe, społeczne lub związane z zarządzaniem, które – jeżeli wystąpią – mogłyby mieć rzeczywisty lub potencjalny istotny negatywny wpływ na wartość inwestycji.

W związku z powyższym, IPOPEMA Securities S.A. w ramach analizy inwestycyjnej danego instrumentu finansowego oprócz informacji o czysto finansowym charakterze, uwzględnia również informacje niefinansowe, jak również wszelkie zdarzenia wpływające lub mogące wpłynąć na ocenę danego instrumentu finansowego, stanowiące lub mogące stanowić ryzyka dla zrównoważonego rozwoju, w tym w szczególności o charakterze społecznym (np. zmiany struktury demograficznej, różnego rodzaju choroby cywilizacyjne/pandemie), ekonomicznym (np. ubóstwo, redukcja zatrudnienia pracowników), korporacyjno-regulacyjnym (np. korupcja, konflikt interesów) oraz środowiskowym (np. niszczenie środowiska naturalnego, wyczerpywanie się zasobów naturalnych).

Na etapie analizy inwestycyjnej identyfikacja ryzyk dla zrównoważonego rozwoju jest dokonywana na podstawie m.in.:

- ujawnianych przez emitentów lub producentów instrumentów finansowych tzw. informacji niefinansowych,
- zdarzeń zewnętrznych mogących mieć wpływ na wyniki inwestycyjne związane z danym instrumentem finansowym, w tym zdarzeń stanowiących ryzyko dla zrównoważonego rozwoju,
- związania danego emitenta lub producenta instrumentu finansowego regulacjami lub zasadami ładu korporacyjnego w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Jednocześnie IPOPEMA Securities S.A. nie posiada strategii dotyczącej wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych w ramach świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego, a także ze względu na skalę prowadzonej działalności nie bierze pod uwagę głównych niekorzystnych skutków decyzji inwestycyjnych dla czynników zrównoważonego rozwoju w ramach świadczenia usług doradztwa inwestycyjnego, nie wyklucza jednak uwzględnienia ich po przyjęciu strategii dotyczącej wprowadzania do działalności ryzyk dla zrównoważonego rozwoju. Szczegółowe postanowienia w tym zakresie zawiera właściwy regulamin świadczenia usług maklerskich oraz umowa z Klientem.

Ponadto, w związku z faktem, iż usługa doradztwa inwestycyjnego jest świadczona przez IPOPEMA

Securities S.A. m.in. w odniesieniu do funduszy inwestycyjnych otwartych (w tym specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych) zarządzanych przez podmioty zobowiązane do przestrzegania Rozporządzenia SFDR oraz akcji notowanych w obrocie zorganizowanym (których emitenci są związani zasadami ładu korporacyjnego obowiązującego w ramach tego obrotu zorganizowanego), IPOPEMA Securities S.A. uznaje wpływ ryzyk dla zrównoważonego rozwoju na zwrot z tytułu produktów finansowych za nieistotny.

III. INFORMACJA O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH ORAZ O RYZYKACH ZWIĄZANYCH Z INWESTOWANIEM W TE INSTRUMENTY FINANSOWE

Inwestowanie wiąże się z ryzykiem, którego poziom zależy od rodzaju instrumentu finansowego, który jest przedmiotem inwestycji.

Przed podjęciem decyzji inwestycyjnej Klient powinien dokładnie zapoznać się z informacjami na temat poszczególnych instrumentów finansowych oraz związanych z nimi ryzyk. Ogólne informacje na temat poszczególnych instrumentów finansowych oraz związanych z nimi ryzyk zostały zamieszczone poniżej. Szczegółowe informacje są udostępniane przez ich emitentów w prospektach emisyjnych, memorandumach informacyjnych, warunkach obrotu i emisji, prospektach informacyjnych i kluczowych informacjach dla inwestorów. Informacje zamieszczone w niniejszym dokumencie nie zawierają opisu wszystkich ryzyk. Ponadto na cenę instrumentów finansowych ma wpływ wiele różnych czynników, które mogą być niezależne od emitentów i wyników ich działalności, np. zmieniające się warunki ekonomiczne, prawne, polityczne i podatkowe.

Informacje o historycznych stopach zwrotu z danego instrumentu lub usługi nie stanowią gwarancji ich osiągnięcia w przyszłości i nie powinny być traktowane jako zapowiedź osiągnięcia takich wyników. Inwestowanie w instrumenty finansowe wiąże się z ryzykiem utraty części lub całości zainwestowanych środków, a nawet koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów. Korzystanie z produktów kredytowych lub limitu należności jest związane z dźwignią finansową, co stwarza możliwość osiągnięcia większej stopy zwrotu, ale może także doprowadzić do poniesienia większych strat.

INSTRUMENTY FINANSOWE O PROFILU UDZIAŁOWYM

1. AKCJE

Udziałowy papier wartościowy emitowany przez spółkę akcyjną lub spółkę komandytowo-akcyjną, który inkorporuje ogół praw przysługujących akcjonariuszowi względem spółki, w tym m.in.: prawo do udziału w zyskach spółki w formie dywidendy prawo głosu na walnym zgromadzeniu; prawo do podziału majątku spółki w razie jej likwidacji. W przypadku publicznych spółek akcyjnych przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym mogą być jedynie akcje niemające formy materialnej, istniejące w postaci zapisu elektronicznego na rachunku papieru wartościowych. Akcje odznaczają się znaczącą zmiennością cen, zwłaszcza w krótkim okresie. IPOPEMA Securities S.A. świadczy usługi maklerskie w zakresie akcji w obrocie zorganizowanym oraz akcji niedopuszczonych do obrotu na rynku zorganizowanym.

2. PRAWA DO AKCJI

Papier wartościowy przysługujący inwestorowi, który nabył akcje nowej emisji. Prawo do akcji (PDA) powstają po dokonaniu przez emitenta przydziału akcji nowej emisji i mogą być przedmiotem obrotu już w kilka dni po tym przydziale, a jeszcze przed ich zarejestrowaniem akcji nowej emisji przez sąd rejonowy. Celem PDA jest skrócenie czasu oczekiwania inwestorów pomiędzy przydziałem akcji nowej emisji, a ich pierwszym notowaniem na rynku regulowanym. Posiadanie PDA nie daje praw tożsamyh z posiadaniem akcji tej samej spółki. Emitenci akcji nie mają obowiązku każdorazowego wprowadzania niezarejestrowanych akcji nowej emisji w formie PDA. PDA odznaczają się relatywnie dużą zmiennością cen, co oznacza, że w wielu wypadkach cena PDA jest wyższa lub niższa od cen akcji tej samej spółki. Z chwilą zarejestrowania przez sąd rejonowy nowej emisji akcji, PDA podlega zamieniane na akcje.

3. PRAWA POBORU

Papier wartościowy będący prawem pierwszeństwa, przysługującym dotychczasowym akcjonariuszom do objęcia akcji z nowej emisji. Może być przedmiotem obrotu na rynku regulowanym. Celem prawa

poboru jest zachowanie dotychczasowej struktury akcjonariatu, tzn. zabezpieczenie przed tzw. rozwodnieniem kapitału akcyjnego. Korzystając z prawa poboru dotychczasowi akcjonariusze mają możliwość zachowania dotychczasowego udziału w spółce akcyjnej. W przypadku przydziału tego instrumentu w sytuacji, gdy brak jeszcze ściśle określonej ceny emisyjnej nowych akcji, jego wycena opiera się na oczekiwaniach poszczególnych uczestników rynku co do wysokości ceny emisyjnej. Ze względu na fakt, że główną cechą tego instrumentu finansowego jest krótki czas funkcjonowania w obrocie zorganizowanym, dotychczasowy akcjonariusz w celu wykorzystania uprawnień wynikających z przyznanych mu praw poboru powinien złożyć właściwy zapis na akcje nowej emisji z wykorzystaniem praw poboru lub sprzedać je najpóźniej w ostatnim dniu notowań praw poboru, w przeciwnym bowiem wypadku nie otrzyma żadnej zapłaty w momencie ich wygaśnięcia.

4. WARRANTY SUBSKRYPCYJNE

Papiery wartościowe emitowane przez spółki akcyjne, zamienne na akcje lub inkorporujące prawo zapisu na akcje. Posiadacze warrantów otrzymują prawo do nabycia akcji z podwyższonego kapitału w określonym terminie i po określonej cenie. Mogą być przedmiotem odrębnego obrotu na rynku regulowanym.

GLÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z INWESTOWANIEM W INSTRUMENTY FINANSOWE O PROFILU UDZIAŁOWYM TO:

Ryzyko makroekonomiczne — odzwierciedla wrażliwość rynku kapitałowego na dane makroekonomiczne z kraju i ze świata, do których możemy zaliczyć m.in.: tempo wzrostu gospodarczego, stopień nierównowagi makroekonomicznej (deficyty budżetowe, handlowe i obrotów bieżących), wielkość popytu konsumpcyjnego, poziom inwestycji, poziom stóp procentowych, poziom inflacji, poziom cen surowców czy sytuacja geopolityczna. Na rynki kapitałowe wpływ mają również oczekiwania co do kształtowania się parametrów ekonomicznych w przyszłości.

Ryzyko branżowe (mikroekonomiczne) tj. ryzyko wpływu sytuacji w danym sektorze na wyniki i perspektywy spółek w nim działających — akcje spółki działającej w danej branży podatne są m.in. na ryzyko zmiany popytu na produkty, usługi oferowane przez spółkę, ryzyko zmiany sytuacji konkurencyjnej, czy ryzyko wystąpienia znaczących zmian technologicznych.

Ryzyko specyficzne spółki — dotyczy ryzyka indywidualnego podmiotu gospodarczego do którego należy zaliczyć m.in.: jakość prac zarządu, zmiany strategii, zmiany modelu biznesowego spółki, zmiany jakości ładu korporacyjnego, konflikty w akcjonariacie, politykę dywidendową czy inne specyficzne przewagi bądź słabości spółki, a także zdarzenie dotyczące danej spółki o charakterze losowym.

Oprócz wyżej wymienionych czynników ryzyka, ww. instrumenty finansowe obarczone są ogólnymi ryzykami związanymi z inwestycjami na rynku kapitałowym, do których należy zaliczyć ryzyko płynności, wahań kursu danego instrumentu finansowego, czy ryzyko zawieszania obrotu akcjami bądź wycofania akcji z obrotu zorganizowanego.

INSTRUMENTY POCHODNE

Instrumenty finansowe, których cena rynkowa zależy bezpośrednio bądź pośrednio od ceny instrumentu bazowego tj. innego instrumentu finansowego, jednostki waluty obcej, stopy procentowej czy indeksu giełdowego (np. WIG20). Instrumenty pochodne służą do zabezpieczenia się przed wystąpieniem odmiennych od zakładanych zmian wyceny instrumentu bazowego oraz do inwestycji w daną klasę aktywów bez konieczności zakupu instrumentów bazowych. Działają w oparciu o mechanizm dźwigni finansowej, który pozwala na zawieranie transakcji o wartości przekraczającej wartość zainwestowanego kapitału. Wyróżnia się instrumenty pochodne wystandaryzowane tj. instrumenty finansowe dostępne dla szerokiego grona inwestorów oferowane na rynku regulowanym, o z góry ustalonych jednakowych warunkach nabywania i zbywania tych instrumentów (np. instrumenty pochodne na indeksy czy obligacje lub waluty) i instrumenty pochodne niestandaryzowane tj. tworzone i negocjowane pomiędzy stronami transakcji w celu zaspokojenia specyficznych potrzeb inwestorów.

1. KONTRAKTY TERMINOWE

Kontrakt terminowy jest to instrument pochodny, stanowiący umowę pomiędzy stronami, w której strony zobowiązują się odpowiednio do zakupu lub sprzedaży określonego instrumentu bazowego ściśle

określonym czasie w przyszłości po cenie ustalonej przy zawieraniu ww. umowy. Instrumentami bazowymi mogą być m.in. akcje, waluty, indeksy giełdowe. Kontrakty występują w obrocie w tzw. seriach, obejmujących wszystkie kontrakty mające ten sam termin wygaśnięcia. Kontrakty terminowe dzielą się na kontrakty *forward* oraz kontrakty *futures*. Kontrakty *forward* są niewystandaryzowanymi instrumentami finansowymi. Występują wyłącznie w obrocie pozagiełdowym. Warunki kontraktu *forward* m.in. jego wielkość, cena, sposób rozliczenia, termin, sposób zabezpieczenia transakcji jest każdorazowo uzgadniany między stronami transakcji. Kontrakty *futures* są wystandaryzowanymi instrumentami finansowymi tj. rodzaj i jakość towaru, wielkość kontraktu, termin wykonania kontraktu, miejsce dostawy, sposób rozliczenia są z góry ustalone. Cena kontraktu *futures* jest ustalana na rynku regulowanym.

O Kliencie, który kupił lub sprzedał kontrakt terminowy, mówi się, że ma otwartą pozycję, odpowiednio długą lub krótką. Może on ją utrzymać do dnia wykonania kontraktu lub też w każdej chwili wycofać się z rynku (zamknąć pozycję). Jeżeli kupił kontrakt (czyli posiada pozycję długą), chcąc zamknąć pozycję, musi sprzedać kontrakt z tym samym terminem wykonania. Jeżeli sprzedał kontrakt (czyli posiada pozycję krótką), aby zamknąć pozycję, musi go kupić.

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie na swojej stronie internetowej www.gpw.pl publikuje informacje na temat standardu kontraktów *futures*. Zobowiązania wynikające z kontraktów terminowych rozliczanych na giełdzie są rozliczane codziennie, a nad bezpieczeństwem obrotu czuwa izba rozrachunkowa. W celu zabezpieczenia rozliczenia transakcji, każdy inwestor wnosi depozyt zabezpieczający.

2. OPCJE

Opcje są instrumentami pochodnymi, które dają ich nabywcy prawo, ale nie obowiązek, do kupna (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) określonego instrumentu bazowego, po określonej cenie, w określonym czasie lub dokonania odpowiedniego rozliczenia finansowego, czyli do tzw. wykonania opcji. W przeciwieństwie do nabywcy, sprzedający opcję jest zobowiązany do sprzedania lub zakupu danego instrumentu bazowego od nabywcy opcji, jeżeli ten uzna, że zechce z posiadanego prawa skorzystać. W praktyce opcja zostaje zrealizowana, jeśli przewidywana przez nią cena jest lepsza niż cena oferowana na wolnym rynku w danym czasie. Zysk nabywcy opcji jest wówczas równy różnicy między ceną rynkową a ceną realizacji opcji.

Opcje występują w tzw. seriach obejmujących wszystkie opcje danego typu mające ten sam termin wykonania. Wśród opcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie instrumentem bazowym jest indeks WIG20. Regulowanie zobowiązań dla tych opcji następuje wyłącznie w formie rozliczenia pieniężnego.

O Kliencie, który kupił lub sprzedał opcje, mówi się, że ma otwartą pozycję. Może on ją utrzymać do dnia wykonania opcji lub też w każdej chwili wycofać się z rynku (zamknąć pozycję). Jeżeli kupił opcję, aby zamknąć pozycję, musi sprzedać opcję z tym samym terminem wykonania i tą samą ceną wykonania. Jeżeli sprzedał opcję, aby zamknąć pozycję, musi ją kupić.

3. WARRANTY OPCYJNE

Są to instrumenty rynku kasowego (papiery wartościowe) posiadające cechy instrumentu pochodnego. Warranty są papierami wartościowymi posiadającym emitenta i stanowią bezwarunkowe i nieodwołalne zobowiązanie się ich emitenta do wypłacenia uprawnionym właścicielom warrantów kwoty rozliczenia. Warranty opcyjne mają analogiczną konstrukcję oraz charakterystykę jak warrantów subskrypcyjne, różnią się jedynie wystawcą. Warrantów subskrypcyjne są wystawiane jedynie przez emitentów instrumentu bazowego, zaś warrantów opcyjne mogą być wystawiane przez banki i inne instytucje finansowe, np. domy maklerskie, np. na akcje innych spółek znajdujące się już w obrocie zorganizowanym. Rozliczenie warrantów opcyjnych odbywa się zazwyczaj poprzez rozliczenie pieniężne na kwotę stanowiącą różnicę ceny rozliczenia i wartości instrumentu bazowego w dniu rozliczenia. Instrumentem bazowym warrantów subskrypcyjnych mogą być zarówno występujące w obrocie instrumenty finansowe jak i wskaźniki ekonomiczne, w szczególności indeksy notowań i stopy procentowe.

4. JEDNOSTKI INDEKSOWE (MINIWIG20)

Jednostki indeksowe to instrumenty finansowe, których cena odzwierciedla zmiany wartości danego indeksu

giełdowego. Instrument ten umożliwia inwestycję niemal równoważną nabyciu całego portfela danego indeksu bez konieczności zakupu poszczególnych akcji wchodzących w skład tego indeksu. Na GPW notowane są jednostki indeksowe MiniWIG20, które odzwierciedlają zmiany indeksu WIG20.

GŁÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z INWESTOWANIEM W INSTRUMENTY POCHODNE:

Instrumenty pochodne zaliczają się do inwestycji wysokiego ryzyka. Ryzyko ponoszone przez inwestora w związku z inwestowaniem w tego typu instrumenty finansowe bezpośrednio związane jest z czynnikami ryzyka, które są charakterystyczne dla instrumentu bazowego. Ponadto czynnikami ryzyka są:

- Ryzyko związane z wartością instrumentu bazowego — wartość instrumentu pochodnego zależy od kształtowania się cen instrumentu bazowego, w oparciu o który powstał.
- Ryzyko płynności — ryzyko związane z potencjalnie niską płynnością niektórych pochodnych instrumentów finansowych, w związku z czym mogą wystąpić problemy z wyjściem z inwestycji w określonym momencie i po pożądanej cenie.
- Ryzyko związane z lewarowaniem pozycji (futures) — wartość instrumentu bazowego, na który wystawiony jest kontrakt futures jest zwykle znacząco wyższa niż wartość depozytu zabezpieczającego, w związku z czym inwestor musi się liczyć z możliwością poniesienia straty wyższej niż wysokość wpłaconych środków. Ryzyko nieograniczonych strat dotyczy również sprzedawców opcji.

INSTRUMENTY FINANSOWE O CHARAKTERZE DŁUŻNYM

1. OBLIGACJE

Dłużne papiery wartościowe emitowane w serii, w których emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji (obligatariusza) i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Sprzedaż obligacji oznacza więc zaciągnięcie długu przez emitenta u nabywców obligacji. Dług ten jest spłacany jako należność pieniężna w ściśle określonym czasie wraz z odsetkami, których sposób naliczania jest określony w warunkach emisji obligacji. Wielkość tego długu to wartość nominalna obligacji, a termin jego zwrotu przez emitenta to termin wykupu obligacji. W przeciwieństwie do akcji obligacje nie dają ich posiadaczowi tytułu własności w spółce. Ze względu na oprocentowanie wyróżniamy obligacje o stałym i zmiennym oprocentowaniu (obligacje kuponowe) oraz obligacje zerokuponowe.

Mogą być emitowane przez państwo (obligacje skarbowe) lub inne podmioty, na przykład spółki (obligacje korporacyjne), czy też jednostki samorządu terytorialnego (obligacje komunalne). Obligacje emitowane są na czas określony.

2. LISTY ZASTAWNE

Papier wartościowy, którego podstawę emisji stanowią wierzytelności zabezpieczone hipoteką, w którym to liście zastawiający (np. bank hipoteczny) zobowiązuje się wobec uprawnionego do spełnienia określonych świadczeń pieniężnych. Zobowiązania banku z tytułu listu są w całości pokryte wierzytelnościami banku zabezpieczonymi hipotekami (hipoteczne listy zastawne) lub wierzytelnościami poręczonymi, gwarantowanymi lub udzielonymi na rzecz instytucji publicznych i międzynarodowych wymienionych w ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych (publiczne listy zastawne).

GŁÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z INWESTOWANIEM W INSTRUMENTY FINANSOWE O CHARAKTERZE DŁUŻNYM TO:

- Ryzyko kredytowe — ryzyko niewypłacalności emitenta, gwaranta, poręczyciela papieru wartościowego.
- Ryzyko niedotrzymania zobowiązań — ryzyko niewywiązania się emitenta z obowiązku wykupu obligacji/listów zastawnych lub zapłaty odsetek.
- Ryzyko stóp procentowych — wyrażające wpływ wysokości stóp procentowych i ich struktury na ceny obligacji.
- Ryzyko płynności — ryzyko związane z niską płynnością instrumentu finansowego, w związku z czym mogą wystąpić problemy z wyjściem z inwestycji w określonym momencie.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA, CERTYFIKATY INWESTYCYJNE I INNE TYTUŁY UCZESTNICTWA

1. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA

Instrumenty finansowe będące tytułem prawnym do uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym otwartym lub specjalistycznym funduszu inwestycyjnym otwartym. Fundusze inwestycyjne otwarte lub specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte mogą zbywać nieograniczoną liczbę jednostek uczestnictwa i są zobowiązane do ich odkupienia na każde żądanie inwestora. Wartość jednostki uczestnictwa zależy od wartości wszystkich instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu, ustalonej przez fundusz w drodze wyceny dokonywanej zazwyczaj każdego dnia roboczego. Jednostki mają zdematerializowaną postać, są zapisem w rejestrze uczestników funduszu. Jednostki nie podlegają obrotowi na rynku wtórnym, mogą być jednak umarżane na żądanie właściciela poprzez fundusz, co wiąże się z wypłatą właścicielowi kwoty stanowiącej wartość umorzonych jednostek na dany dzień. Ryzyko związane z inwestycją w jednostki uczestnictwa zależy w dużej mierze od polityki i strategii inwestycyjnej przyjętej przez fundusz.

2. CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Papiery wartościowe emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte, odzwierciedlające udział nabywcy certyfikatu inwestycyjnego w masie majątkowej danego funduszu inwestycyjnego. Celem funduszy inwestycyjnych jest jak najkorzystniejsze lokowanie/inwestowanie środków wpłaconych przez uczestników funduszu lub dążenie do odzwierciedlenia zachowań (wyników, ruchów cen) instrumentów bazowych, którymi mogą być: akcje, indeksy, papiery dłużne, stopy procentowe, waluty, surowce, ETF lub inne certyfikaty. Certyfikaty inwestycyjne mogą odzwierciedlać zachowanie wyżej wymienionych instrumentów bazowych w sposób 1:1 lub posiadać wbudowany mechanizm dźwigni finansowej. Emitent cyklicznie dokonuje wyceny certyfikatów opartej na wycenie majątku wchodzącego w skład funduszu. W przypadku, gdy certyfikaty inwestycyjne są wprowadzone do obrotu na rynku regulowanym podlegają dodatkowo codziennej wycenie rynkowej. Certyfikaty inwestycyjne podlegają wykupowi przez fundusz inwestycyjny lub w przypadku, gdy są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, ich właściciel może dokonać ich zbycia.

3. TYTUŁY UCZESTNICTWA W ZAGRANICZNYM FUNDUSZU ETF (ANG. EXCHANGE TRADED FUND)

Instrumenty finansowe będące tytułem prawnym do uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym notowanym na giełdzie papierów wartościowych, którego celem jest dążenie do odzwierciedlenia zachowania (wyników) danego indeksu rynkowego (akcji, papierów dłużnych, towarowego, walut). Tytuły uczestnictwa funduszu typu ETF mogą być umarżane codziennie. Są notowane na takich samych zasadach analogicznych do akcji.

4. EXCHANGE TRADED NOTE (ETN)

Exchange Traded Note to odmiana ETF. ETN są instrumentem dłużnym emitowanym zwykle przez bank. Instrument ten nie jest zabezpieczony żadnymi aktywami, co oznacza że istnieje tu podwyższone ryzyko emitenta. Zmiana oceny ryzyka emitenta może spowodować zmianę wartości ETN niezależnie od zmian instrumentu bazowego, np. ze względu na obniżenie ratingu kredytowego emitenta wartość ETN może spaść pomimo braku zmian indeksu bazowego. Dodatkowo ETN może być zlikwidowany lub emitent może umorzyć jednostki przed terminem zapadalności.

GLÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z INWESTOWANIEM W JEDNOSTKI UCZESTNICTWA, TYTUŁY UCZESTNICTWA I CERTYFIKATY INWESTYCYJNE TO:

- Ryzyko związane z polityką inwestycyjną funduszu — zarządzający funduszem może podjąć błędne decyzje co do tworzonego portfela inwestycyjnego funduszu; ryzyko selekcji instrumentów finansowych ograniczane jest poprzez dywersyfikację portfela inwestycyjnego.
- Ryzyko rynku kapitałowego — ograniczony obrót certyfikatami inwestycyjnymi może powodować, że cena certyfikatów w obrocie wtórnym będzie znacznie odbiegać od ceny emisyjnej bądź wyceny dokonywanej przez fundusz, jak również mogą wystąpić problemy z zamknięciem pozycji w wybranym momencie.
- Ryzyko płynności — istnieje ryzyko czasowego zawieszania odkupywania jednostek lub tytułów

uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny lub instytucję wspólnego inwestowania.

Wartość jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych zależy ponadto od występowania specyficznych czynników ryzyka dla poszczególnych klas aktywów stanowiących majątek danego funduszu.

BANKOWE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Bankowe Papiery Wartościowe (BPW) są emitowane na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Emitent zobowiązuje się wobec posiadaczy BPW do spełnienia świadczenia pieniężnego polegającego na zapłacie kwoty wykupu oraz premii na zasadach określonych w dokumentach regulujących warunki emisji danego BPW. BPW podlegają gwarancji Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zgodnie z zapisami ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Emitent nie gwarantuje osiągnięcia zysków z BPW, a jedynie zwrot określonej z góry kwoty (wartość nominalna) w dniu wykupu.

Główne rodzaje ryzyk związanych z inwestowaniem w Bankowe Papiery Wartościowe: ryzyko rynkowe, ryzyko walutowe dla BPW denominowanych w obcych walutach, ryzyko wyceny, ryzyko płynności rynku, ryzyko kredytowe, rozliczeniowe i operacyjne, ryzyko prawne, rachunkowe, podatkowe oraz operacyjne.

ZAGRANICZNE INSTRUMENTY FINANSOWE

Inwestycje, których przedmiotem są wskazane powyżej instrumenty finansowe rynków zagranicznych charakteryzują analogiczne czynniki ryzyka. Ponadto inwestycje na rynku zagranicznym wiążą się z dodatkowymi czynnikami ryzyka: ryzyko kursu walutowego, ryzyko opóźnienia w dostępie do informacji, ryzyko zmian prawnych lub podatkowych w państwach, w których dokonywane są inwestycje. Wśród zagranicznych instrumentów finansowych należy wyróżnić:

1. ADR

ADR (American Depository Receipts) – papier wartościowy, który jest emitowany przez amerykańskie instytucje finansowe w celu umożliwienia inwestorom amerykańskim inwestowania kapitału w akcje spółek zagranicznych GDR (Global Depository Receipts) - czyli globalne kwity depozytowe. Certyfikat wystawiany przez instytucje finansową w celu poświadczenia akcji złożonych w depozycie banku – emitenta certyfikatu. Ryzyko w przypadku ADR i GDR jest tożsame z czynnikami ryzyka związanymi z akcjami, a dodatkowo zawiera w sobie ryzyko prawne związane z tym, że te instrumenty finansowe emitowane są na podstawie regulacji prawnych obowiązujących w innym systemie prawnym niż polski, oraz ryzyko kursowe, gdyż w trakcie dnia handlowego kurs ADR-a/ GDR-a może nieco różnić się od ceny akcji, na którą został wystawiony.

2. OBLIGACJE SKARBOWE NOMINOWANE W WALUTACH OBCYCH.

3. OBLIGACJE KORPORACYJNE NOMINOWANE W WALUTACH OBCYCH.

INSTRUMENTY STRUKTURYZOWANE

Produkty strukturyzowane z wbudowanym instrumentem finansowym powstają w wyniku połączenia produktów bankowych (względnie ubezpieczeniowych) oraz instrumentów finansowych. Celem produktu strukturyzowanego jest możliwość osiągnięcia zysku przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony części/całości zainwestowanego kapitału. Produkt strukturyzowany może mieć formę certyfikatu strukturyzowanego, obligacji strukturyzowanej lub bezpośredniego kontraktu opcyjnego.

W zależności od konstrukcji instrumentu finansowego produkty strukturyzowane charakteryzują się całkowitą lub częściową gwarancją zwrotu kapitału w momencie rozliczenia kontraktu. Produkty gwarantujące całkowitą ochronę kapitału cechują się większym bezpieczeństwem i mniejszą stopą możliwych do osiągnięcia zysków niż produkty z częściową ochroną zainwestowanego kapitału, w ramach których Klienci mają większy udział w zyskach z danego instrumentu finansowego, ale również są narażeni na poniesienie straty w zależności od wahań określonego wskaźnika rynkowego, na którym oparty jest produkt strukturyzowany. Najbardziej popularne wskaźniki rynkowe, na których oparte są produkty strukturyzowane i od których uzależniona jest wartość wypłacanych odsetek to indeksy giełdowe, ceny akcji spółek, ceny towarów, kursy walut, stopy procentowe.

III A. INFORMACJA DLA POTENCJALNYCH KLIENTÓW DETALICZNYCH USŁUGI OFEROWANIA (EMITENTÓW) O PRODUKTACH MOGĄCYCH BYĆ PRZEDMIOTEM ŚWIADCZONEJ USŁUGI ORAZ O SPECYFICZNYCH RYZYKACH ZWIĄZANYCH Z EMITOWANIEM PRZEZ KLIENTA OKREŚLONYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.

Emitowanie instrumentów finansowych wiąże się z ryzykiem, którego poziom zależy od rodzaju instrumentu finansowego, który jest przedmiotem inwestycji.

Przed podjęciem decyzji o emisji instrumentów finansowych Klient powinien dokładnie zapoznać się z informacjami na temat poszczególnych instrumentów finansowych oraz związanych z nimi ryzyk. Ogólne informacje na temat poszczególnych instrumentów finansowych (opisanych w pkt III powyżej) oraz związanych z nimi ryzyk, zostały zamieszczone poniżej. Informacje zamieszczone w niniejszym dokumencie nie zawierają opisu wszystkich istniejących ryzyk. Zmieniające się warunki ekonomiczne, prawne, polityczne i podatkowe mogą mieć wpływ na ryzyka związane z emitowaniem poszczególnych instrumentów finansowych.

GŁÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OFEROWANIEM INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH O PROFILU UDZIAŁOWYM:

- Ryzyko zmiany harmonogramu oferty – intencjonalna lub niezamierzona zmiana terminów przeprowadzenia oferty instrumentów emitenta może być przedmiotem oceny potencjalnych inwestorów jako utrata możliwych do uzyskania korzyści, które inwestorzy mogliby osiągnąć lokując te środki w innych instrumentach dostępnych na rynku. Na skutek zmiany harmonogramu oferty niektórzy inwestorzy mogą zrezygnować z uczestnictwa w ofercie.
- Ryzyko niedojścia oferty do skutku – oferta może nie dojść do skutku m.in. w przypadku złożenia nieważnych zapisów lub przypadku ich nieopłacenia w terminach określonych przez emitenta. W przypadku gdy oferta nie dochodzi do skutku, środki zwracane się inwestorom którzy złożyli i opłacili zapis. Emitent pozostaje zobowiązany do poniesienia kosztów związanych z przygotowaniem i realizacją oferty, która nie doszła do skutku.
- Ryzyko zwieszenia oferty lub odstąpienia emitenta od przeprowadzenia oferty – w odpowiednim dokumencie ofertowym emitent określa przesłanki w których może dojść do zawieszenia oferty lub odstąpienia od jej przeprowadzenia. Przesłanki te mogą wynikać z powszechnie obowiązujących przepisów. W przypadku podjęcia decyzji o kontynuowaniu oferty w późniejszym terminie lub przy zmienionych warunkach, zmianie mogą ulec czynniki będące podstawą podjęcia decyzji inwestycyjnej, czego skutkiem może być ogólne pogorszenie się oczekiwanej wielkości wpływów emitenta z oferty.
- Ryzyko naruszenia przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty – naruszenie przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty wiąże się z ryzykiem wstrzymaniem oferty i/lub nałożeniem sankcji na emitenta (lub podmiot sprzedający instrumenty w ramach oferty). W taki przypadku emitent (podmiot sprzedający instrumenty finansowe w ramach oferty) może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych lub odpowiedzialność wynikającą z przepisów szczególnych dotyczących przeprowadzania ofert.
- Ryzyko redukcji zapisów – w przypadku złożenia prawidłowo opłaconych zapisów w liczbie większej niż liczba instrumentów będących przedmiotem oferty, może nastąpić konieczność dokonania redukcji zapisów. Przydział oferowanych instrumentów może w tym wypadku być dokonany np. w oparciu o kolejność złożonych zapisów, uznaniowo przez emitenta w uzgodnieniu z IPOPEMA Securities S.A. albo w oparciu o zasadę proporcjonalnej redukcji zapisów. Następstwem redukcji jest otrzymanie przez inwestorów mniejszej liczby instrumentów niż przez nich zakładana lub nieotrzymanie przez nich żadnych instrumentów.
- Ryzyko opóźnienia lub niewprowadzenia instrumentów do obrotu – w sytuacji, gdy emitent planuje wprowadzenie instrumentów do zorganizowanego obrotu, powinien spełnić wymagania określone między innymi w Regulaminie GPW (lub Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu organizowanego przez GPW) oraz właściwych przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Jeśli wymagania te nie zostaną spełnione, instrumenty będące przedmiotem oferty mogą nie zostać wprowadzone do obrotu w zakładanym terminie lub może dojść do odmowy ich wprowadzenia do obrotu. Następstwem takiej

sytuacji może być m.in. ryzyko reputacyjne emitenta, ograniczona płynność instrumentów istniejących wprowadzonych już do obrotu czy nieosiągnięcie przez emitenta zakładanych celów oferty.

- Ryzyko zawieszenia lub wykluczenia instrumentów wprowadzonych do obrotu – w przyszłości może wystąpić przesłanka zawieszenia lub wykluczenia instrumentów oferowanych które wprowadzono do obrotu na GPW, a tym samym, obrót tymi instrumentami może zostać zawieszony lub instrumenty nie mogą zostać wykluczone z obrotu na GPW. Zawieszenie lub wykluczenie instrumentów z obrotu uniemożliwi inwestorom obrót tymi instrumentami na GPW, co może negatywnie wpłynąć na płynność tych instrumentów oraz postrzeganie emitenta przez inwestorów.
- Ryzyko makroekonomiczne — odzwierciedla ogólną wrażliwość rynku kapitałowego na dane makroekonomiczne z kraju i ze świata, do których możemy zaliczyć m.in.: tempo wzrostu gospodarczego, stopień nierównowagi makroekonomicznej (deficyty budżetowe, handlowe i obrotów bieżących), wielkość popytu konsumpcyjnego, poziom inwestycji, poziom stóp procentowych, poziom inflacji, poziom cen surowców czy sytuacja geopolityczna. Na rynki kapitałowe wpływ mają również oczekiwania co do kształtowania się parametrów ekonomicznych w przyszłości. Ogólna sytuacja na rynkach może mieć wpływ na powodzenie oferty, rozumiane jako osiągnięcie zakładanych przez emitenta wpływów z emisji lub pozyskanie oczekiwanych kategorii inwestorów.
- Ryzyko branżowe (mikroekonomiczne) - tj. ryzyko wpływu sytuacji w danym sektorze na wyniki i perspektywy oferty instrumentów emitenta działającego w danej branży – emitenci podatni są m.in. na ryzyko zmiany popytu na produkty, usługi oferowane przez emitenta, ryzyko zmiany sytuacji konkurencyjnej, czy ryzyko wystąpienia znaczących zmian technologicznych. Ryzyko branżowe wpływa na postrzeganie emitenta przez uczestników rynku – potencjalnych inwestorów zainteresowanych udziałem w ofercie instrumentów oferowanych przez emitenta.
- Ryzyko spółki publicznej – wyniki osiągane przez emitenta będącego spółką publiczną oraz realizowana przez niego polityka informacyjna, ma zasadniczy wpływ na wycenę notowanych instrumentów, w szczególności akcji (praw do akcji, praw poboru, warrantów) oraz ich zmienność cenową, która może być wysoka w krótkich odstępach czasu.
- Ryzyko przyszłego kształtowania się kursu – w przypadku akcji (praw do akcji, praw poboru, warrantów) wprowadzonych do zorganizowanego obrotu, emitenta nie ma pewności co do kierunku kształtowania się ceny instrumentów, co może wpływać na sytuację finansową emitenta i możliwość realizacji przez niego zakładanych planów inwestycyjnych.

GLÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OFEROWANIEM INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH O CHARAKTERZE DŁUŻNYM:

- Ryzyko zmiany harmonogramu oferty – intencjonalna lub niezamierzona zmiana terminów przeprowadzenia oferty instrumentów emitenta może być przedmiotem oceny potencjalnych inwestorów jako utrata możliwych do uzyskania korzyści, które inwestorzy mogliby osiągnąć lokując te środki w innych instrumentach dostępnych na rynku. Na skutek zmiany harmonogramu oferty niektórzy inwestorzy mogą zrezygnować z uczestnictwa w ofercie.
- Ryzyko niedojścia oferty do skutku – oferta może nie dojść do skutku m.in. w przypadku złożenia nieważnych zapisów lub przypadku ich nieopłacenia w terminach określonych przez emitenta. W przypadku gdy oferta nie dochodzi do skutku, środki zwracane się inwestorom którzy złożyli i opłacili zapis. Emitent pozostaje zobowiązany do poniesienia kosztów związanych z przygotowaniem i realizacją oferty, która nie doszła do skutku.
- Ryzyko zwieszenia oferty lub odstąpienia emitenta od przeprowadzenia oferty – w odpowiednim dokumencie ofertowym emitent określa przesłanki w których może dojść do zawieszenia oferty lub odstąpienia od jej przeprowadzenia. Przesłanki te mogą wynikać z powszechnie obowiązujących przepisów. W przypadku podjęcia decyzji o kontynuowaniu oferty w późniejszym terminie lub przy zmienionych warunkach, zmianie mogą ulec czynniki będące podstawą podjęcia decyzji inwestycyjnej, czego skutkiem może być ogólne pogorszenie się oczekiwanej wielkości wpływów emitenta z oferty.
- Ryzyko naruszenia przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty – naruszenie przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty wiąże się z ryzykiem wstrzymaniem oferty i/lub nałożeniem sankcji na emitenta (lub podmiot sprzedający instrumenty w ramach oferty). W taki przypadku emitent (podmiot

sprzedający instrumenty finansowe w ramach oferty) może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych lub odpowiedzialność wynikającą z przepisów szczególnych dotyczących przeprowadzania ofert.

- Ryzyko redukcji zapisów – w przypadku złożenia prawidłowo opłaconych zapisów w liczbie większej niż liczba instrumentów będących przedmiotem oferty, może nastąpić konieczność dokonania redukcji zapisów. Przydział oferowanych instrumentów może w tym wypadku być dokonany np. w oparciu o kolejność złożonych zapisów, uznaniowo przez emitenta w uzgodnieniu z IPOPEMA Securities S.A. albo w oparciu o zasadę proporcjonalnej redukcji zapisów. Następstwem redukcji jest otrzymanie przez inwestorów mniejszej liczby instrumentów niż przez nich zakładana lub nieotrzymanie przez nich żadnych instrumentów.
- Ryzyko opóźnienia lub niewprowadzenia instrumentów do obrotu – w sytuacji, gdy emitent planuje wprowadzenie instrumentów do zorganizowanego obrotu, powinien spełnić wymagania określone między innymi w Regulaminie GPW (lub Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu organizowanego przez GPW) oraz właściwych przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Jeśli wymagania te nie zostaną spełnione, instrumenty będące przedmiotem oferty mogą nie zostać wprowadzone do obrotu w zakładanym terminie lub może dojść do odmowy ich wprowadzenia do obrotu. Następstwem takiej sytuacji może być m.in. ryzyko reputacyjne emitenta, ograniczona płynność instrumentów istniejących wprowadzonych już do obrotu czy nieosiągnięcie przez emitenta zakładanych celów oferty.
- Ryzyko zawieszenia lub wykluczenia instrumentów wprowadzonych do obrotu – w przyszłości może wystąpić przesłanka zawieszenia lub wykluczenia instrumentów oferowanych które wprowadzono do obrotu na GPW, a tym samym, obrót tymi instrumentami może zostać zawieszony lub instrumenty nie mogą zostać wykluczone z obrotu na GPW. Zawieszenie lub wykluczenie instrumentów z obrotu uniemożliwi inwestorom obrót tymi instrumentami na GPW, co może negatywnie wpłynąć na płynność tych instrumentów oraz postrzeganie emitenta przez inwestorów.
- Ryzyko rynkowe – ceny instrumentów finansowych oferowanych przez emitenta może podlegać wahaniom pod wpływem ogólnych tendencji rynkowych w kraju i na świecie w zależności od oceny perspektyw rozwoju sytuacji przez inwestorów, co może skutkować wywołaniem trendów spadkowych.
- Ryzyko makroekonomiczne – emitent jest narażony na ryzyko makroekonomiczne wynikające z potencjalnego wpływu koniunktury gospodarczej w kraju i na świecie na ceny rynkowe instrumentów oferowanych przez emitenta.
- Ryzyko stóp procentowych — wysokość stóp procentowych i ich struktura oddziałuje na ceny instrumentów oferowanych przez emitenta i wysokość zobowiązań z nich wynikających – zmiany stóp procentowych mogą skutkować zmianą kosztów obsługi instrumentów, wyrażającą się w szczególności we wzroście ogólnej wartości zobowiązania emitenta.
- Ryzyko walutowe – emitent jest narażony na ryzyko walutowe, definiowane jako ryzyko wystąpienia straty spowodowanej zmianą kursów walutowych, także poprzez pośredni wpływ kursu walutowego na wyniki emitenta w perspektywie długookresowej lub wpływ wahań kursów walut na wyceny instrumentów oferowanych przez emitenta.
- Ryzyko płynności emitenta – emitent jest narażony na ryzyko niezdolności do wykonania swoich zobowiązań w momencie, w którym staną się one wymagalne, co może prowadzić do skierowania roszczeń przez inwestorów, jak również wystąpieniem przez nich z wnioskiem o otwarcie postępowania upadłościowego lub restrukturyzacyjnego emitenta.
- Ryzyko niedotrzymania zobowiązań emitenta – ryzyko niewywiązania się emitenta z obowiązku wykupu instrumentów lub zapłaty odsetek w terminie, co może skutkować wystąpieniem inwestorów z roszczeniami skierowanymi do emitenta i poniesieniem przez niego dodatkowych kosztów, w tym związanych z wypłatą odsetek za opóźnienie oraz obsługą postępowań prawnych.
- Ryzyko nadmiernej koncentracji aktywów lub rynków – emitent jest narażony na ograniczenia wynikające z obowiązujących przepisów prawa dotyczące możliwości lokowania aktywów w papiery wartościowe lub inne instrumenty finansowe określonych podmiotów, w tym podmiotów działających na jednym rynku.

- Ryzyko przedterminowego wykupu instrumentu na żądanie uprawnionego – występuje np. w przypadku obligacji z opcją przedterminowego wykupu na żądanie obligatariusza. W przypadku założenia takiej opcji w dokumencie emisyjnym, emitent nie jest w stanie oszacować z całą pewnością terminów i wielkości przepływów wynikających z żądań przedterminowego wykupu.
- Ryzyko prawne i podatkowe – związane ze zmianami przepisów oraz z wątpliwościami interpretacyjnymi związanymi ze stosowaniem przepisów prawa, w tym prawa podatkowego, w odniesieniu do emitentów dłużnych instrumentów finansowych. Efektem zmian przepisów i związanych z nimi obowiązków emitentów, może być konieczność ponoszenia przez emitentów dodatkowych kosztów.
- Ryzyko specyficzne – indywidualna sytuacja emitenta, której instrumenty nabywa dany inwestor (np. przyjęta polityka inwestycyjna), która może wpływać na zdolność emitenta do terminowego realizowania zobowiązań wynikających z wyemitowanych instrumentów.

GŁÓWNE CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OFEROWANIEM CERTYFIKATÓW INWESTYCYJNYCH I INNYCH TYTUŁÓW UCZESTNICTWA:

- Ryzyko zmiany harmonogramu oferty – intencjonalna lub niezamierzona zmiana terminów przeprowadzenia oferty instrumentów emitenta może być przedmiotem oceny potencjalnych inwestorów jako utrata możliwych do uzyskania korzyści, które inwestorzy mogliby osiągnąć lokując te środki w innych instrumentach dostępnych na rynku. Na skutek zmiany harmonogramu oferty niektórzy inwestorzy mogą zrezygnować z uczestnictwa w ofercie.
- Ryzyko niedojścia oferty do skutku – oferta może nie dojść do skutku m.in. w przypadku złożenia nieważnych zapisów lub przypadku ich nieopłacenia w terminach określonych przez emitenta. W przypadku gdy oferta nie dochodzi do skutku, środki zwracane się inwestorom którzy złożyli i opłacili zapis. Emitent pozostaje zobowiązany do poniesienia kosztów związanych z przygotowaniem i realizacją oferty, która nie doszła do skutku.
- Ryzyko zwieszenia oferty lub odstąpienia emitenta od przeprowadzenia oferty – w odpowiednim dokumencie ofertowym emitent określa przesłanki w których może dojść do zawieszenia oferty lub odstąpienia od jej przeprowadzenia. Przesłanki te mogą wynikać z powszechnie obowiązujących przepisów. W przypadku podjęcia decyzji o kontynuowaniu oferty w późniejszym terminie lub przy zmienionych warunkach, zmianie mogą ulec czynniki będące podstawą podjęcia decyzji inwestycyjnej, czego skutkiem może być ogólne pogorszenie się oczekiwanej wielkości wpływów emitenta z oferty.
- Ryzyko naruszenia przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty – naruszenie przepisów prawa dotyczących przeprowadzenia oferty wiąże się z ryzykiem wstrzymaniem oferty i/lub nałożeniem sankcji na emitenta (lub podmiot sprzedający instrumenty w ramach oferty). W taki przypadku emitent (podmiot sprzedający instrumenty finansowe w ramach oferty) może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych lub odpowiedzialność wynikającą z przepisów szczególnych dotyczących przeprowadzania ofert.
- Ryzyko redukcji zapisów – w przypadku złożenia prawidłowo opłaconych zapisów w liczbie większej niż liczba instrumentów będących przedmiotem oferty, może nastąpić konieczność dokonania redukcji zapisów. Przydział oferowanych instrumentów może w tym wypadku być dokonany np. w oparciu o kolejność złożonych zapisów, uznaniowo przez emitenta w uzgodnieniu z IPOPEMA Securities S.A. albo w oparciu o zasadę proporcjonalnej redukcji zapisów. Następstwem redukcji jest otrzymanie przez inwestorów mniejszej liczby instrumentów niż przez nich zakładana lub nieotrzymanie przez nich żadnych instrumentów.
- Ryzyko opóźnienia lub niewprowadzenia instrumentów do obrotu – w sytuacji, gdy emitent planuje wprowadzenie instrumentów do zorganizowanego obrotu, powinien spełnić wymagania określone między innymi w Regulaminie GPW (lub Regulaminie Alternatywnego Systemu Obrotu organizowanego przez GPW) oraz właściwych przepisach prawa powszechnie obowiązującego. Jeśli wymagania te nie zostaną spełnione, instrumenty będące przedmiotem oferty mogą nie zostać wprowadzone do obrotu w zakładanym terminie lub może dojść do odmowy ich wprowadzenia do obrotu. Następstwem takiej sytuacji może być m.in. ryzyko reputacyjne emitenta, ograniczona płynność instrumentów istniejących wprowadzonych już do obrotu czy nieosiągnięcie przez emitenta zakładanych celów oferty.

- Ryzyko zawieszenia lub wykluczenia instrumentów wprowadzonych do obrotu – w przyszłości może wystąpić przesłanka zawieszenia lub wykluczenia instrumentów oferowanych które wprowadzono do obrotu na GPW, a tym samym, obrót tymi instrumentami może zostać zawieszony lub instrumenty nie mogą zostać wykluczone z obrotu na GPW. Zawieszenie lub wykluczenie instrumentów z obrotu uniemożliwi inwestorom obrót tymi instrumentami na GPW, co może negatywnie wpłynąć na płynność tych instrumentów oraz postrzeganie emitenta przez inwestorów.
- Ryzyko związane z polityką inwestycyjną funduszu — zarządzający funduszem może podjąć błędne decyzje co do tworzonego portfela inwestycyjnego funduszu. Występuje ponadto ryzyko selekcji instrumentów finansowych, które ograniczane jest m.in. poprzez zasadę dywersyfikacji portfela inwestycyjnego.
- Ryzyko zmienności wycen– istnieje ryzyko wystąpienia znaczącej zmienności wycen poszczególnych instrumentów, różnicowane jest w zależności od typu funduszu i przyjętej polityki inwestycyjnej.
- Ryzyko kredytowe – oznacza ryzyko niewywiązania się ze swoich zobowiązań przez kontrahentów emitenta, z którymi emitent zawarł umowy lub realizuje transakcje na instrumentach będących przedmiotem lokat funduszu. Niewypłacalność któregokolwiek z kontrahentów może negatywnie wpłynąć na wartość aktywów netto funduszu i wartość aktywów netto na dany instrument.
- Ryzyko związane z nadmierną koncentracją aktywów lub rynków – oznacza ryzyka wynikające z zasad lokowania aktywów funduszu w sposób określony przez obowiązujące przepisy. Szczególne ryzyko występuje w przypadku instrumentów emitowanych przez emitentów działających na jednym rynku.
- Ryzyko walutowe – zmiana kursów walut, w jakich są wyceniane aktywa bazowe względem waluty wyceny instrumentów, generuje ryzyko spadku wartości aktywów netto emitenta.
- Ryzyko zmienności cen – ceny poszczególnych instrumentów mogą podlegać znaczącym wahaniom nawet w krótkim okresie, powodując zmianę wartości kapitału ulokowanego w dane aktywo.
- Ryzyko związane z przechowywaniem aktywów - w przypadku zaprzestania lub ograniczenia działalności, może wystąpić ryzyko ograniczenia dysponowania przez emitenta przechowywanymi instrumentami.
- Ryzyko rynku kapitałowego – ograniczony obrót instrumentami, zwłaszcza certyfikatami inwestycyjnymi może powodować, że cena certyfikatów w obrocie wtórnym będzie znacznie odbiegać od ceny emisyjnej ustalonej w ofercie bądź wyceny dokonywanej przez fundusz.
- Ryzyko prawne i podatkowe – związane ze zmianami przepisów oraz z wątpliwościami interpretacyjnymi związanymi ze stosowaniem przepisów prawa, w tym prawa podatkowego, w odniesieniu do emitentów instrumentów finansowych. Efektem zmian przepisów i związanych z nimi obowiązków emitentów, może być konieczność ponoszenia przez emitentów dodatkowych kosztów. Zmiany przepisów prawa podatkowego i obowiązujących wykładni podatkowych może wpływać na sytuację finansową funduszy i podmiotów zarządzających funduszami.
- Ryzyko specyficzne – indywidualna sytuacja emitenta, którego instrumenty nabywa dany inwestor (np. przyjęta polityka inwestycyjna), może wpływać na zdolność emitenta do terminowego realizowania zobowiązań.

IV. KLASYFIKACJA KLIENTÓW

Klient korzystający z produktów i usług finansowych musi zostać przyporządkowany do jednej z poniższych kategorii:

- Klient detaliczny — jego obsługa wymaga najwyższego zaangażowania informacyjnego ze strony Firmy Inwestycyjnej,
- Klient profesjonalny — dyrektywy MiFID zakładają, iż Klient profesjonalny posiada odpowiednie narzędzia, wiedzę i doświadczenie, które pozwalają na samodzielną ocenę ryzyka inwestycyjnego, w związku z tym jego obsługa nie wymaga najwyższego zaangażowania informacyjnego ze strony Firmy Inwestycyjnej,

- Uprawniony kontrahent — o najwyższym poziomie zaangażowania informacyjnego ze strony Firmy Inwestycyjnej; przyjmuje się, iż są oni w najwyższym stopniu poinformowani o rodzajach ryzyka inwestycyjnego i są świadomi tych ryzyk.

1. KLIENT DETALICZNY

Klient detaliczny to Klient niebędący Klientem profesjonalnym ani uprawnionym kontrahentem.

2. KLIENT PROFESJONALNY

Zgodnie z Ustawą o Obrocie, Klientem profesjonalnym jest:

- a) bank,
- b) firma inwestycyjna,
- c) zakład ubezpieczeń,
- d) fundusz inwestycyjny, alternatywna spółka inwestycyjna, towarzystwo funduszy inwestycyjnych lub zarządzający ASI,
- e) fundusz emerytalny lub towarzystwo emerytalne,
- f) towarowy dom maklerski,
- g) podmiot zawierający, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, na własny rachunek transakcje na rynkach kontraktów terminowych, opcji lub innych instrumentów pochodnych albo na rynkach pieniężnych wyłącznie w celu zabezpieczenia pozycji zajętych na tych rynkach, lub działający w tym celu na rachunek innych członków takich rynków, o ile odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań wynikających z tych transakcji ponoszą uczestnicy rozliczający tych rynków;
 - h) inna niż wskazane w lit. a-g instytucja finansowa,
 - i) inwestor instytucjonalny inny niż wskazany w lit. a-h prowadzący regulowaną działalność na rynku finansowym,
 - j) podmiot prowadzący poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działalność równoważną do działalności prowadzonej przez podmioty wskazane w lit. a-i,
 - k) przedsiębiorca spełniający co najmniej dwa z poniższych wymogów, przy czym równowartość kwot wskazanych w euro jest obliczana przy zastosowaniu średniego kursu euro ustalonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia przez danego przedsiębiorcę sprawozdania finansowego:
 - suma bilansowa tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 20.000.000 euro,
 - osiągnięta przez tego przedsiębiorcę wartość przychodów ze sprzedaży wynosi co najmniej 40.000.000 euro,
 - kapitał własny lub fundusz własny tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 2.000.000 euro,
 - l) organem publicznym, który zarządza długiem publicznym, bank centralny, Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Europejski Bank Centralny, Europejski Bank Inwestycyjny lub inna organizacja międzynarodowa pełniąca podobne funkcje,
 - m) inny inwestor instytucjonalny, którego głównym przedmiotem działalności jest inwestowanie w instrumenty finansowe, w tym podmioty zajmujące się sekurytyzacją aktywów lub zawieranie innego rodzaju transakcji finansowych,
 - n) podmiot inny niż wskazane w lit. a-m, który jest traktowany jak klient profesjonalny, pod warunkiem że posiada on wiedzę i doświadczenie pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami; warunek ten uważa się za zachowany w przypadku, gdy podmiot spełnia co najmniej dwa z poniższych wymogów:
 - zawieranie transakcji o wartości stanowiącej równowartość w złotych co najmniej 50.000 euro każda, na odpowiednim rynku, ze średnią częstotliwością co najmniej 10 transakcji na kwartał w ciągu czterech ostatnich kwartałów,
 - wartość portfela instrumentów finansowych podmiotu, łącznie ze środkami pieniężnymi wchodzącymi w jego skład wynosi co najmniej równowartość w złotych 500.000 euro,

- praca w sektorze finansowym przez co najmniej rok na stanowisku, które wymaga wiedzy zawodowej dotyczącej transakcji w zakresie instrumentów finansowych lub usług maklerskich, które będą świadczone na podstawie zawieranej umowy.

3. UPRAWNIONY KONTRAHENT

Uprawniony kontrahent to Klient profesjonalny, o którym mowa w lit. a-j oraz l-m powyżej, z którym Dom Maklerski zawiera transakcje lub pośredniczy w ich zawieraniu w ramach:

- usługi wykonywania zleceń,
- usługi przyjmowania i przekazywania zleceń,
- transakcji nabywania lub zbywania instrumentów finansowych na własny rachunek.

ZMIANA KATEGORII KLIENTA

Warunkiem koniecznym zmiany kategorii z „Klienta detalicznego” na „Klienta profesjonalnego” jest wystąpienie do Domu Maklerskiego na piśmie z wnioskiem o traktowanie jak Klienta profesjonalnego.

IPOPEMA Securities S.A., mając na względzie zapewnienie Klientowi wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony działalności inwestycyjnej, może odmówić zmiany kategorii nadanej Klientowi na wyższą.

IPOPEMA Securities S.A. zastrzega, że w przypadku niektórych usług maklerskich świadczonych w szczególności za pośrednictwem Agenta Firmy Inwestycyjnej, może traktować wszystkich Klientów jak Klientów detalicznych.

Klient sklasyfikowany jako profesjonalny może ubiegać się o zmianę statusu na „Klient detaliczny”. Warunkiem uzyskania takiego statusu jest zwrócenie się do Domu Maklerskiego z odpowiednim wnioskiem.

IPOPEMA Securities S.A. może zmienić kategorię Klienta na niższą z własnej inicjatywy, jeśli wejdzie w posiadanie informacji, że Klient przestał spełniać warunki pozwalające na traktowanie go jak Klienta profesjonalnego. Informacja o zmianie kategorii jest przekazywana Klientowi.

Klient zobowiązany jest do przedstawiania IPOPEMA Securities S.A. wszelkich istotnych informacji, które mogłyby mieć wpływ na nadaną kategorię.

Ostateczną decyzję o zmianie kategorii Klienta podejmuje IPOPEMA Securities S.A.

ZAKRES OCHRONY PRZYŚLUGUJĄCEJ POSZCZEGÓLNYM KATEGORIOM KLIENTÓW

Zakres ochrony oraz udzielanych informacji	Klient detaliczny	Klient profesjonalny	Uprawniony kontrahent
Opracowanie Regulaminu świadczenia usług maklerskich	■	-	-
Przekazanie Broszury informacyjnej MiFID, zawierającej m.in. szczegółowe informacje dotyczące Domu Maklerskiego i świadczonych usług oraz charakterystykę instrumentów i związanego z nimi ryzyka inwestycyjnego	■	■	■
Dokonanie oceny odpowiedniości*	■	■	-
Przekazanie informacji dotyczących stosowanych zasad zarządzania konfliktami interesów	■	■	■
Przekazanie informacji o wystąpieniu konfliktu interesów	■	■	■
Przekazanie informacji o zachętach	■	■	■
Przekazywanie potwierdzenia o zawarciu transakcji przez Klienta, po dokonaniu transakcji	■	■	-
Przekazanie na życzenie Klienta informacji dotyczących	■	■	-

stanu wykonania zlecenia			
Przekazywanie raportu dotyczącego wykonania zleceń niezwłocznie po wykonaniu zleceń	■	■	■
Przekazywanie raportu dotyczącego przyjmowania i przekazywania zleceń niezwłocznie po przyjęciu zleceń	■	■	■
Przekazywanie raportu dotyczącego przechowywanych lub rejestrowanych aktywów raz na kwartał kalendarzowy	■	■	■
Przekazywanie raportu dotyczącego świadczenia usługi doradztwa portfelowego z częstotliwością i w terminie określonym umową	■	■	■
Przekazanie Polityki wykonywania zleceń i działania w najlepiej pojętym interesie Klienta	■	■	■
Przekazanie informacji dotyczącej zasad traktowania Klientów profesjonalnych	■	■	■

* W przypadku świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych oraz świadczenia usługi w wykonaniu zawartych umów o gwarancję emisji lub zawieraniu i wykonywaniu innych umów o podobnym charakterze, jeżeli ich przedmiotem są instrumenty finansowe, IPOPEMA może przeprowadzić ocenę odpowiedności tylko w zakresie wiedzy i doświadczenia klienta. w przypadku świadczenia usługi nabywania i zbywania instrumentów finansowych na własny rachunek, wymiany walutowej, w przypadku gdy jest to związane z działalnością maklerską, przechowywania lub rejestrowania instrumentów finansowych, w tym prowadzenia rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów oraz prowadzenia rachunków pieniężnych, sporządzania analiz inwestycyjnych, analiz finansowych oraz innych rekomendacji o charakterze ogólnym dotyczących transakcji w zakresie instrumentów finansowych, doradztwa dla przedsiębiorstw w zakresie struktury kapitałowej, strategii przedsiębiorstwa lub innych zagadnień związanych z taką strukturą lub strategią, doradztwa i innych usług w zakresie łączenia, podziału oraz przejmowania przedsiębiorstw nie przeprowadza się oceny odpowiedności.

V. OPŁATY, PROWIZJE I ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE

W związku ze świadczeniem usług maklerskich, IPOPEMA Securities S.A. nie przyjmuje ani nie przekazuje żadnych opłat, prowizji lub świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem:

- przyjmowanych od Klienta, bądź osoby działającej w jego imieniu albo przekazywanych Klientowi, bądź osobie działającej w jego imieniu (np. standardowe opłaty i prowizje na rzecz Domu Maklerskiego),
- niezbędnych dla świadczenia usług na rzecz Klienta (np. koszty powiernictwa, opłaty związane z rozliczeniem i wymianą, obciążenia regulacyjne, opłaty prawne),
- innych opłat, prowizji i świadczeń niepieniężnych niż wymienione powyżej, pod warunkiem, że są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości usług maklerskich świadczonych przez IPOPEMA Securities S.A. na rzecz Klientów.

Z zakresu działania ww. regulacji wyłączone są świadczenia będące drobnymi prezentami i gestami grzecznościowymi (podarunkami). Zgodnie z obowiązującą w Domu Maklerskim procedurą w tym zakresie, z zastrzeżeniem pozostałych jej zapisów przyjmowanie podarunków w relacjach biznesowych jest dozwolone, o ile nie przekracza kwoty 250 euro jednorazowo oraz 500 euro łącznie w ciągu danego roku kalendarzowego w relacji z jednym klientem/osobą. Przyjęcie lub przekazanie podarunku, którego wartość przekracza ten limit, wymaga uprzedniej zgody przełożonego danego pracownika oraz niezwłocznego zgłoszenia do Inspektora Nadzoru.

IPOPEMA Securities S.A. może przyjmować lub przekazywać płatności z udziałem podmiotu trzeciego za czynności związane z usługami maklerskimi, w szczególności w poniższych przypadkach.

Dom Maklerski jako dystrybutor jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych funduszy

inwestycyjnych otrzymuje od towarzystw funduszy inwestycyjnych zarządzających tymi funduszami:

- wynagrodzenie odpowiadające 100% wysokości opłaty manipulacyjnej pobieranej za zbywanie jednostek uczestnictwa lub opłaty za wydanie certyfikatów inwestycyjnych, stanowiące wynagrodzenie IPOPEMA Securities S.A. za świadczenie usług maklerskich, o których mowa w art. 69 ust. 1 i 6 Ustawy o obrocie. Wynagrodzenie to ma charakter zmienny uzależniony od rodzaju instrumentu finansowego oraz jego emitenta,
- w przypadku certyfikatów inwestycyjnych wynagrodzenie z tytułu świadczenia usługi oferowania instrumentów finansowych, określono co do zasady jako procent wysokości wynagrodzenia towarzystwa funduszy inwestycyjnych za zarządzanie danym funduszem,
- w przypadku jednostek uczestnictwa oraz w przypadku certyfikatów inwestycyjnych Firma inwestycyjna może otrzymywać wynagrodzenie odzwierciedlające wartość czynności wykonywanych przez IPOPEMA Securities S.A. na rzecz uczestników lub potencjalnych uczestników funduszy inwestycyjnych, mających na celu poprawę jakości usług będących przedmiotem umowy dystrybucyjnej/oferowania instrumentów finansowych. lecz nie więcej niż wartość maksymalna wynikająca z tej umowy.

Dom Maklerski może otrzymywać od towarzystw funduszy inwestycyjnych inne świadczenia niepieniężne przekazywane w celu poprawienia jakości usług maklerskich, obejmujące np. dostęp do systemu agenta transferowego umożliwiającego przyjmowanie i przekazywanie zleceń i dyspozycji, szkolenia dla pracowników Domu Maklerskiego i agentów firmy inwestycyjnej działających w imieniu i na rzecz Domu Maklerskiego, materiały dydaktyczne i szkoleniowe itp. Świadczenia te są pokrywane ze środków towarzystw funduszy inwestycyjnych i nie powodują wzrostu opłat pobieranych od uczestników funduszy w związku z nabywaniem jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych lub uczestnictwem w funduszu.

Pracownicy Domu Maklerskiego mogą zostać objęci dodatkowymi działaniami promocyjnymi, np. konkursami dotyczącymi przyjmowania i przekazywania zleceń obejmujących jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy lub konkursami dotyczącymi wykonywania zleceń obejmujących poszczególne instrumenty finansowe będące w ofercie Domu Maklerskiego.

W związku ze świadczeniem usługi oferowania instrumentów finansowych oraz przyjmowania zapisów na instrumenty finansowe oferowane w ofercie publicznej lub niepublicznej, Dom Maklerski otrzymuje lub może otrzymać wynagrodzenie od osób trzecich. W przypadku pełnienia przez Dom Maklerski funkcji oferującego jest to wynagrodzenie otrzymywane od emitenta lub podmiotu sprzedającego instrumenty finansowe (sprzedający). Jeśli na potrzeby danej oferty sporządzany i publikowany jest prospekt emisyjny, wówczas informacja o kosztach związanych z ofertą, w tym wysokość wynagrodzenia dla doradców emitenta/sprzedającego, zamieszczana jest w prospekcie emisyjnym. W przypadku gdy Dom Maklerski uczestniczy w konsorcjum dystrybucyjnym instrumentów finansowych oferowanych w ofercie publicznej, wynagrodzenie z tego tytułu otrzymywane jest od firmy inwestycyjnej pełniącej funkcję oferującego lub stanowi ono prowizję maklerską od zrealizowanych zleceń na podstawie zapisów złożonych w ramach danej oferty.

Klient może się zwrócić z wnioskiem o udzielenie szczegółowej informacji o istocie i wysokości lub sposobie ustalania wysokości opłat, prowizji lub świadczeniach niepieniężnych lub informacji, czy z daną usługą lub produktem wiąże się jakieś niestandardowe opłaty, prowizje lub świadczenia niepieniężne. IPOPEMA Securities S.A. ma obowiązek udzielić Klientowi szczegółowych informacji na ten temat.

Dom Maklerski wdrożył stosowne procedury określające wewnętrzną politykę w zakresie przyjmowania i przekazywania zachęt, by unikać sytuacji, w której Dom Maklerski, oferując Klientowi produkt lub usługę maklerską, będzie stawiał własny interes przed interesem Klienta.